

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

тільки вимогам сьогодення, але й перспективам майбутнього. Саме зорієнтованість наукової діяльності викладачів педагогічного університету на задоволення освітніх потреб суспільства є характерною рисою, такою, що відрізняє її від наукової діяльності викладачів інших, класичних і профільних, університетів.

Сучасні дослідження дають змогу визначити наукову діяльність як складно організовану індивідуальну і колективну взаємодію вчених, спрямовану на збагачення та розвиток культури за допомогою точного, об'єктивного і системного знання про всевіт, людину та її діяльність.

Наукова діяльність викладачів педагогічного університету – це цілеспрямована інтелектуальна творча діяльність, результатом якої є одержання і використання нових знань. Цей аспект значною мірою визначає основне призначення наукової діяльності викладачів педагогічного університету, її спрямування й проблематику. Водночас він є тією платформою, навколо якої об'єднуються сенси цієї діяльності та її цінності. Поряд з педагогічною, наукова діяльність викладачів педагогічного університету є об'єктивним тлом для поєднання їхніх зусиль у реалізації спільної мети, що відповідає визначеній місії педагогічного університету, розвитку й удосконаленню його діяльності спільними загальнонавчаними способами колективної співпраці та взаємодії.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ

Колбіна Л. А.

Університет Ушинського, Україна

Професійна підготовка спеціалістів соціально-педагогічного напрямку в Україні є надзвичайно важливим завданням держави. Стрімка зміна соціокультурних умов як глобального, регіонального, так і національного рівнів обумовлює потребу відповідних зрушень в підготовці студентів у вищому навчальному закладі, а отже – і необхідність уведення інноваційних підходів до побудови ефективної, цілісної системи навчання, виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді. Саме інноваційні процеси сприяють, насамперед, збереженню цінностей, і водночас несуть у собі відмову від усього застарілого, тим самим закладаючи основи соціальних змін. Через це постає нагальна необхідність вивчення й аналізу теоретичних засад інноваційних підходів до проблеми соціальної адаптації першокурсників.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що різні аспекти проблеми соціальної адаптації були предметом вивчення багатьох учених, але багаж ідей і конкретних рішень повноцінно не враховувався стосовно нашого дослідження. Питанню адаптації студентів-першокурсників присвячені дослідження Л. Косарева, О. Мороз, та ін. Соціальні, психологічні, педагогічні аспекти адаптації студентів розглядаються в дослідженнях Е. Борискаїна, Н. Єрмоленко, І. Кряжева, та ін.

Соціальна адаптація має складну структуру, вона детермінована як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками, через це потребує інноваційного підходу до її вивчення.

Термін інновації (за І. Дичківською) означає нововведення, зміна, оновлення. Іноді інновацією вважають використання свідомого із незначною модифікацією. Інновації є предметом особливої діяльності людини, яка не задоволена традиційними умовами, методами, способами і прагне не лише новизни змісту реалізації своїх зусиль, а передусім якісно нових результатів [2 с. 21]. Ці результати можуть бути якісними за умов, якщо використовувати інноваційні підходи і до викладання предметів, це буде пробуджувати інтерес студентів, змушувати їх нестандартно мислити, адекватно сприймати оновлений світ і себе в ньому, сприятиме соціальній адаптації та допоможе влаштувати власне життя.

Соціально адаптація є складовою загального поняття «адаптація».

Адаптація – це пристосування організмів до умов існування. Соціальна адаптація – процес пристосування індивіда до умов соціального середовища, формування адекватної системи стосунків із соціальними об'єктами, інтеграція особистості в соціальні групи, діяльність щодо освоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища [1, с. 25].

Важливу роль, стосовно соціальної адаптації, відводиться куратору першокурсників, саме він має докласти чимало зусиль, щоб успішно організувати соціально-педагогічний супровід адаптаційного періоду студентів, адаптуватися до нових умов, створити сприятливий клімат у групі. А для створення цього необхідно проводити адаптаційні тренінги, різноманітні заходи, екскурсії тощо. Така робота сприяє знайомству, взаємодії з одногрупниками та педагогами, згуртованості, налагодженню міжособистісних стосунків, а найголовніше це дає підстави для швидкої адаптації студентів.

З метою виявлення рівнів соціальної адаптації студентів першого курсу нами було проведено дослідження на базі Державного закладу «Південноукраїнського національного педагогічного

університету імені К.Д.Ушинського», на факультеті початкового навчання серед студентів-першокурсників у кількості 60 осіб.

На основі систематизації та аналізу наукового-педагогічної, психологічної та соціально-педагогічної літератури, нами було мотиваційно-настановчий, змістово-процесуальний, соціально-комунікативний критерії соціальної адаптації студентів.

Кожний критерій оцінювався за допомогою методів дослідження. На підставі цих методів було виявлено, що з-поміж студентів першого курсу на низькому рівні знаходиться 23,3% респондентів, на середньому – 56,7%, на високому рівні – 20 % студентів-першокурсників.

Високий рівень був характерний студентам, у яких спостерігалася зацікавленість обраною професією; уміння налагоджувати стосунки з викладачами, групою; розвинені комунікативні та організаторські навички, уміння працювати в команді, прояв активності, самостійності; виявлення творчості, вольових і моральних якостей.

Середній рівень притаманний тим першокурсникам, які цікавляться обраною професією, уміють налагоджувати стосунки з викладачами та групою, але недостатньо розвинуті організаторські та комунікативні навички, виступати з темою доповіді перед одногрупниками, не виявляють творчості, самостійності тощо.

Студенти з низьким рівнем: труднощі адаптації до нових умов навчання та до оволодіння новими видами діяльності; не розвинені комунікативні навички; уникнення від роботи в групі, команді.

Після проведеного діагностичного дослідження було впроваджено експериментальну програму, яка передбачала інноваційні підходи (тренінги, різноманітні психолого-педагогічні терапії, індивідуальну роботу із студентами-першокурсниками за їх потребами та проблемами; розробка сценаріїв різноманітних виховних та соціальних заходів) до проблеми соціальної адаптації першокурсників. Завдання означеної програми полягало в тому, щоб, насамперед створити сприятливі умови для успішної соціалізації, допомогти зорієнтуватися та налаштуватися на відповідне студентське життя в нових умовах навчання та життєдіяльності через включення їх до різних видів позанавчальної діяльності тощо.

Література

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Безпалько – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: [підручник] / І. М. Дичківська. – [2-ге вид., доповн.]. – К.: Академвидав, 2012. – 352 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У КУРСАНТІВ МОРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Косогова Л. М.

*Морський коледж технічного флоту
Національного університету «Одеська морська академія», Україна*

Соціально-психологічний аспект аналізу проблеми формування відповідальності пов'язаний з розглядом курсантів як соціально-демографічної групи. Перша, найбільш значуща особливість даної соціально-демографічної групи в тім, що межі курсантського віку збігаються з другим періодом юнацтва або першим періодом зрілості, який відрізняється складністю становлення особистісних рис. Юність – період життя людини, розміщений онтогенетично між отрочеством і дорослістю, ранньою молодістю. Цей віковий період у психолого-педагогічній літературі позначається по-різному: від пізнього періоду юності (Д. Ельконін) до першого періоду зрілості людини (І. Кон), тому його психологічні характеристики неоднозначні.

У дослідженнях Б. Ананьєва, А. Дмитрієва, Н. Мінкіної, І. Кона, В. Лісовського та ін [1; 3; 4] показано, що вік 16-20 років – це період найбільш активного розвитку моральних і естетичних почуттів, становлення і стабілізації характеру і, що особливо важливо, оволодіння повним комплексом соціальних ролей дорослої людини: громадянських, професійно-трудова, морально-етичних. Характерною рисою морального розвитку в цьому віці є посилення свідомих мотивів поведінки. Зміцнюються такі якості, як цілеспрямованість, рішучість, наполегливість, самостійність, ініціатива, вміння володіти собою. Підвищується інтерес до моральних проблем (цілей, способу життя, обов'язків та ін.), що особливо необхідно для ефективного професійного самовизначення особистості.

Друга особливість даної соціально-демографічної групи в тому, що курсант є студентом і має всі атрибутивні характеристики, властиві даному соціальному статусу. У порівнянні з іншими